

Suomen Akatemian uudistettu avoin tiede - ohjeistus: Akatemia kehottaa avoimeen tieteelliseen julkaisemiseen ja suosittelee tutkimusaineistojen avaamista

Fakta Julkaistu 05.09.2014 klo 21:46 Kirjoittaja Leena Jukka

Suomen Akatemian syyskuun 2014 hakuilmoitus on julkaistu Akatemian verkkosivulla. Hakemusten jättöaika muutamaa kansainvälistä hakua lukuunottamatta on 1. – 24.9.2014.

CC 4.0 BY Minedu.fi

Hakemuksen tärkeimmän liitteen eli tutkimussuunnitelman laatimisohje on uusittu, ja syyskuun haussa tulee myös voimaan uusia käytäntöjä. Akatemia kannustaa avoimeen julkaisemiseen ja

suosittelee tutkimusaineistojen avaamista, joten suunnitelmaa aineistojen avaamiseksi pyydetään osana aineistohallintasuunnitelmaa.

Suomen Akatemian verkkosivuilla on lisätietoja avoimista julkaisemistavoista ja tutkimusaineistojen avaamisesta kohdassa [Avoin julkaiseminen ja tutkimusaineistojen avaaminen](#).

Tutkimushankehakemuksissa voi hakea rahoitusta myös avoimesta julkaisemisesta aiheutuviin kuluihin. Akatemia kehottaa julkaisemaan avoimesti ensisijaisesti niin sanotun vihreän linjan kautta, mutta hyväksyy myös kultaisen linjan julkaisukulut osaksi hankkeen kokonaiskustannuksia. Kultaisesta linjasta on muodostunut yleisin tapa julkaista tieteellinen artikkeli avoimesti. Hybridimallista julkaisemista ei suositella. Hybridijulkaisu on tilausmaksullisen ja maksuttoman käytön yhdistelmä. Kirjoittaja voi maksamalla kustantajan määrittelemän kirjoittajamaksun avata artikkelinsa avoimesti saataville. Muilta osin lehti on käytettävissä vain tilausmaksun maksaneille lukijoille. Kustantaja kerää tuloja tällöin sekä kirjoittajilta että lukijoilta.

"Avoimuuden edistäminen on tärkeää tutkimustyön edistymisen ja tulosten leviämisen parantamiseksi. On kuitenkin muistettava, että joillakin tieteenaloilla merkittävimmiksi koettujen julkaisujen joukossa ei välttämättä ole avoimia julkaisuja. Tämän takia perinteistä kustannusmallia käyttävät julkaisut voivat olla vielä toistaiseksi tavoiteltavia ja hyväksyttäviä julkaisupaikkoja", sanoo tiedeasiantuntija **Jyrki Hakapää** Suomen Akatemiasta.

Tutkimussuunnitelman osana vaaditaan myös hankkeen aineistohallintasuunnitelma, jossa kerrotaan

- miten tutkimushanke aikoo hankkia ja käyttää tietoaineistoja
- mitkä ovat hankkeen käyttämien ja synnyttämien aineistojen omistus- ja käyttöoikeudet
- miten tutkimushankkeen tuottamia (tai tutkimusinfrastruktuurien avulla tuotettuja) tietoaineistoja aiotaan säilyttää ja avata ne muille tutkijoille myöhempää käyttöä varten
- miten aineistot mahdollisesti suojataan.

Jo aiemmin ovat Akatemian suosituslistalla olleet vakiintuneet tieteenalakohtaiset tietokannat:

- Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto FSD Tampereen yliopistolla ja
- Kielipankki Helsingin yliopistolla.

Nyt suositellaan myös kahta uutta tietoarkistoa, jotka ovat avoimina kaikkien tieteenalojen tutkijoille.

- Zenodo-tietokanta, joka on CERNissä ylläpidetty yleiseurooppalainen palvelu
- IDA-säilytyspalvelu (opetus- ja kulttuuriministeriön tarjoama palvelu).

"Kyseessä ovat suositukset, mutta jos omalta tieteenalalta löytyy vakiintuneita tallennus- ja avaamispalveluja, nekin käyvät. Samoin on muistettava, että monilla tieteenaloilla ja tutkimusteemojen parissa on erittäin merkittäviä syitä, joiden takia tutkimusaineistojen avaaminen on toistaiseksi hankalaa ellei peräti mahdotonta. Tällöin nämä syyt on hyvä mainita hakemuksessa", sanoo Hakapää.

Lähteet: Suomen Akatemian [tiedote 1.7.2014](#) Akatemian syyskuun hakuilmoitus on julkaistu, Tiedon saatavuus -työryhmän raportti [Open access -periaatteet](#) ja tiedeasiantuntija Jyrki Hakapää, Suomen Akatemia